

Jari Koskela ps

Kirjallinen kysymys äänestysaktiivisuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Suomessa eduskuntavaalien äänestysprosentti on 2000-luvulla pyörinyt 70 prosentin molemmin puolin. Tämä on reilusti yli kymmenen prosenttiyksikköä matalampi kuin muiden Pohjoismaiden äänestysaktiivisuus. Esimerkiksi Ruotsin vuoden 2022 valtiopäivävaaleissa kävi äänestämässä jopa 84,2 prosenttia äänioikeutetuista. Suomessa eduskuntavaalien äänestysaktiivisuus on ollut yli 80 prosenttia viimeksi vuonna 1983. Kunta-, alue- ja EU-vaalien äänestysaktiivisuus on vielä paljon matalampi. Esimerkiksi vuonna 2021 kuntavaaleissa äänioikeuttaan käytti vain 55,1 prosenttia äänioikeutetuista.

Äänestysaktiivisuus on yksi mittari, jolla mitataan kansalaisten luottamusta poliittiseen järjestelmään. Matala äänestysaktiivisuus voi toki kertoa myös kansan tyytymättömyydestä vallitseviin oloihin, mutta todennäköisemmin se kertoo kansalaisten turhautuneisuudesta sekä vähäisestä uskosta omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa. Huolta aiheuttaa erityisesti se, että nuorten keskuudessa äänestysaktiivisuus on selvästi muita ikäluokkia matalampi.

Viime vuosina ennakkoäänestys on kasvattanut suosiotaan suhteessa vaalipäivänä äänestämiseen. Ennakkoäänestys on äänestäjälle helppoa, koska äänestää voi missä tahansa eikä vain määrättyssä äänestyspaikassa, kuten vaalipäivänä. Ennakkoäänestyspaikkoja on monesti siellä, missä ihmiset muutenkin liikkuvat, esimerkiksi markettien yhteydessä. Näin äänestämisestä on tehty mahdollisimman vaivatonta, kun äänestää voi esimerkiksi kauppareissulla. Ennakkoäänestyspaikkoja sijaitsee myös esimerkiksi kirjastoissa, kouluissa ja kunnantaloilla. Tällaisiin paikkoihin täytyy monesti vartta vasten mennä, jolloin kynnys päätyä äänestyspaikalle on korkeampi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millaisia syitä ministeriössä nähdään Suomen muita Pohjoismaita matalammalle äänestysaktiivisuudelle,

onko selvitetty, miten ennakkoäänestyspaikkojen sijoittelu vaikuttaa äänestysaktiivisyyteen ja

millaisin toimin äänestysaktiivisuutta Suomessa on pyritty ja pyritään nostamaan?

Kirjallinen kysymys KK 11/2023 vp

Helsingissä 23.5.2023

Jari Koskela ps